

SMAASTYKKER.

Et sjældent Offerfund

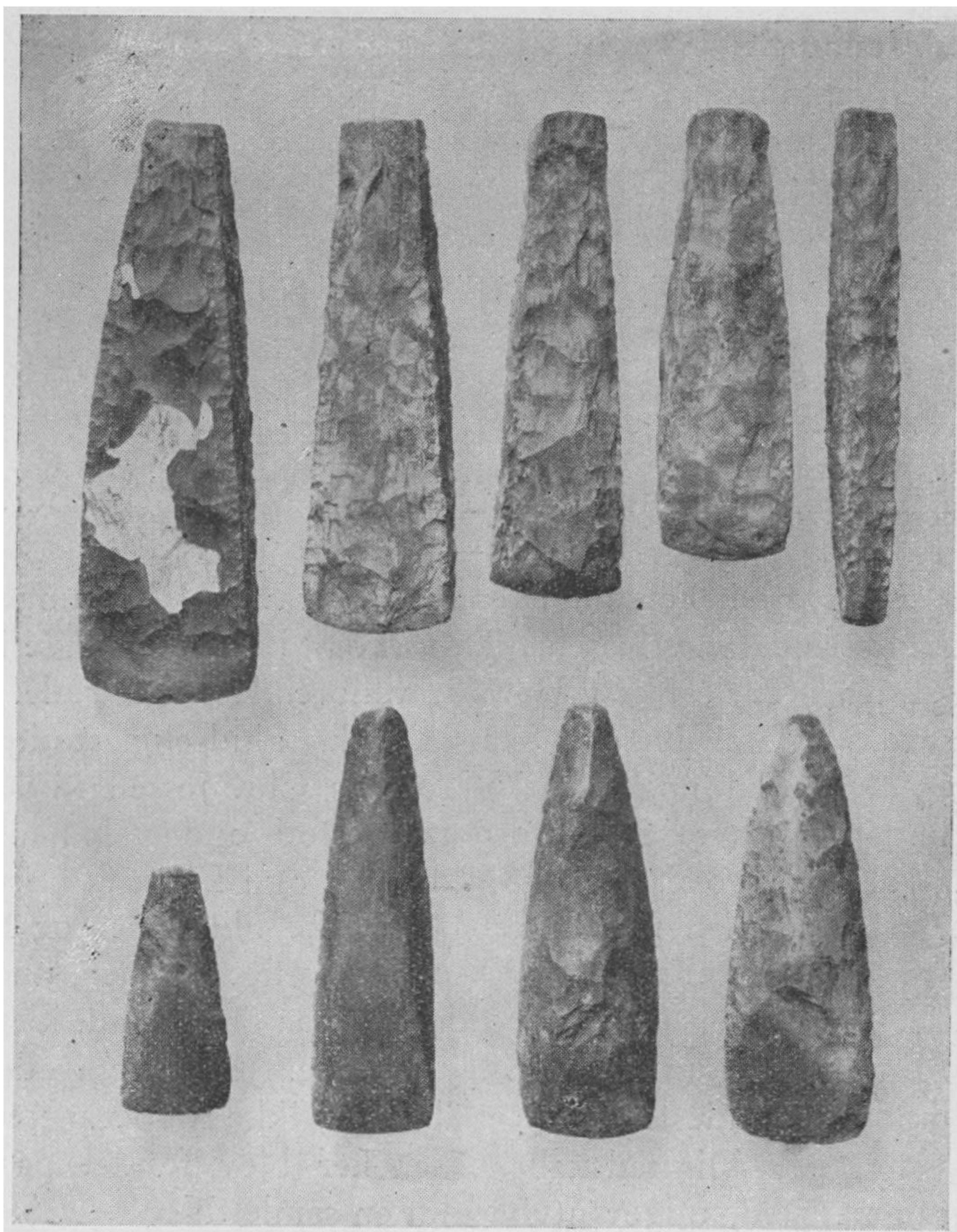
fra Stenalderen i en Mose i Vester Nebel.

En Dag i Forsommeren 1941 gravede den unge Landmand Chr. Jessen, Skast, Tørv i en lille Mose i Vester Nebel, Skast Herred, tilhørende hans Fader, Grd. Nicolai Jessen, Skast Mark. Pludselig stødte Spaden mod noget haardt, og da Chr. Jessen vilde undersøge, hvori Forhindringen bestod, opdagede han, at han stod overfor et Oldtidsfund, og i Løbet af kort Tid havde han fremdraget 8 smukke Flintøkser og 1 stor Flintmejsel¹⁾. Disse 9 Stykker laa tæt sammen, under ca. 1 Alen Tørv, umiddelbart paa Sandbund, idet Mosen her kun er af ringe Dybde. Jessen gravede omkring Findestedet, men der blev ikke fundet mere.

Disse 9 Flintredskaber, der her blev fundet paa samme Sted, udgør utvivlsomt en samlet Nedlæggelse og maa opfattes som et Offer til en eller anden Gudedom; Fundet tilhører altsaa den Gruppe, der betegnes som Offerfund eller Votivfund. Fundet bestaar, som ovenfor anført, af 8 Økser og 1 Mejsel, alt af Flint.

Af Økserne tilhører de 4 den tyknakkede Type, heriblandt den største af Økserne, der maaler 25,0 cm i Længden; de andre 4 er af den spidsnakkede, hul-

¹⁾ Fundet er første Gang omtalt og afbildet af Dr. Therkel Mathiassen i »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark«, 1942, S. 9-11.

Offerfundet fra Vester Nebel Mose.

slebne (hulhuggede) Form, hvorimellem det mindste Stykke i Fundet, der kun maaler 11,0 cm; Mejslen er tyknakket. 2 af Huløkserne er slebne, og desuden har den ene af de tyknakkede Økser lidt Slibning; de øvrige Stykker bærer ikke Spor af Slibning og maa saaledes betegnes som ufærdige. Alle Stykkerne, der er smukke, regelmæssige Eksemplarer, og som er

fuldstændig ubeskadigede, stammer fra den yngre Stenalder og tilhører det Afsnit af Storgravskulturen (Megalithkulturen), hvis karakteristiske Gravform er Jættestuerne. I Tid maa de placeres o. 2000 f. Kr.

Et Offerfund med saa mange smukke Oldsager som Vester Nebel-Fundet er altid værdifuldt; men to Ting gør dette Fund til et af de interessanteste og i videnskabelig Henseende mest betydningsfulde, der kendes i sin Art. Først og fremmest Findestedet: SV-Jylland. Fra denne Del af Landet kendes kun faa Fund fra Jættestuekultursfolket, saaledes blot een Jættestue, det lille Stenkammer ved Mejls nord for Varde¹⁾. Herude dominerede Enkeltgravskulturen, hvorfra der kendes et stort Antal Grave og Enkeltfund. Dernæst Fundets Sammensætning: de 4 Økser og Mejslen af tyknakked Form og de 4 spidsnakkede, hulslebne (hulhuggede) Økser. Det er første Gang, disse Typer optræder sammen i et Votivfund. De er fundet sammen i Jættestuerne; men medens det er afgjort, at den tyknakkede Form, der her er repræsenteret, tilhører Megalithkulturen, har der hidtil været nogen Tvivl om, hvorvidt den spidsnakkede Huløkse virkelig er sammenhørende med den anden Form. Efter dette Fund kan der dog næppe være Tvivl mere.

I Betragtning af Vester Nebelfundets videnskabelige Værdi var det meget ønskeligt at søge at erhverve det til Opbevaring i Nationalmuseet, og det lykkedes da ogsaa ved velvillig Medvirken af Lærer H. Sørensen, Lunde Skole, Grimstrup, og i god Forstaaelse med de lokale Museer i Varde og Esbjerg. Til Fin-

1) Afbildet i J. Brøndsted: Danmarks Oldtid I, p. 205, Fig. 149. Mejls-Jættestuen, der i mange Aar har henligget i noget forfalden Tilstand, vil iøvrigt i den nærmeste Fremtid blive restaureret af Nationalmuseet, saa det for sin Egn enestaaende Oldtidsminde kan fremtræde i værdig Stand.

deren, Chr. Jessen, blev der en smuk Findeløn. — Man maa nu blot med Spænding afvente, om ikke de kommende Aars Tørvegravning i de sydvestjyske Moser skulde bringe et nyt og lige saa interessant Fund for Dagens Lys.

Christen Leif Vebæk.

Et Forarbejde til Pontoppidans Danske Atlas.

I den danske historisk—topografiske Litteratur er Traps »Danmark« fra det 19. Aarhundrede et Hovedværk. Men det har to værdige Forgængere, Peder Resens store utrykte »Atlas Danicus« fra det 17. Aarhundrede og Erik Pontoppidans »Danske Atlas« fra det 18. Aarhundrede, der begge stadigvæk har stor Betydning, ikke mindst paa Grund af de Kort, der ledsager Teksten. Resen lader os se de danske Byer i Fugleperspektiv, medens Pontoppidan til hver Købstad dels har et Prospekt, dels en Grundplan.

Det er let at paavise, at Resens Kort ikke er fejlfri. Fejlene er dog ofte lette at rette, og hans Kort har mange Enkeltheder fra Fortiden, som vi nu uden dem vilde være afskaaret fra at vide Besked med.

Om Pontoppidans Grundplaner kan man undertiden høre den Mening fremsat, at de er saa afhængige af Resens, at omtrent hver eneste Fejl i disse er gentaget. —